

Rusreformutvalget

Vår dato:
31.1.2019

Deres dato:

Vår ref.:
19/00091-1

Deres ref.: NA

SKRIFTLIG INNSPILL TIL RUSREFORMUTVALGET

Politiets Fellesforbund

Politiets Fellesforbund (PF) er den største fagforeningen i politi- og lensmannsetaten, med over 17.000 medlemmer. Politiets fellesforbund organiserer flere yrkesgrupper og nivåer innenfor justissektoren, og medlemsmassen består av politiansatte med ulike utdanningsbakgrunner.¹

PF er en sentral premissleverandør for regjeringen og de ulike partienes kriminalpolitikk, og vi setter dagsorden og engasjerer oss i samfunnsmessige saker av særlig betydning for vår etat.

Rusreformen

Stortinget vedtok i desember 2017 en vesentlig endring i norsk ruspolitikk. Da gikk Stortinget inn for at ansvaret rundt samfunnets oppfølging av bruk og besittelse av ulovlige rusmidler skal overføres fra justissektoren til helsesektoren. Ulovlige rusmidler som hasj, skal fremdeles være ulovlig, men reaksjonene skal altså komme fra helsevesenet i form av behandling.²

¹ Unio, hovedsammenslutning for Politiets fellesforbund; <https://www.unio.no/forbund/politiets-fellesforbund/>

² Stortinget, Dokument 8:29 S (2017-2018), Innst. 215 S (2017-2018)

Hensikten med reformen er at de som tas for bruk og besittelse av narkotika skal møtes med hjelp og behandling i stedet for straff. Rusreformen vil ikke legalisere bruk av narkotika, og akkurat det poenget er viktig for Politiets fellesforbund å belyse. Rusreformutvalget skal utrede og foreslå nødvendige lovendringer for å gjennomføre reformen i form av konkrete lovutkast. I arbeidet inngår også utredning av de foreslåtte endringenes forhold til Norges folkerettslige forpliktelser, blant annet FNs narkotikakonvensjoner og menneskerettighetene.³

Politiets fellesforbund er positiv til intensjonen bak mandatet rusreformutvalget har fått fra regjeringen. PF ønsker å bidra til samfunnets forebyggende innsats mot rusproblematikk og dens konsekvenser, og gjør det i denne runden gjennom vårt skriftlige innspill.

Polititjenestemenn- og kvinner, er svært ofte førstelinjen i myndighetenes kontakt med ruspåvirkede mennesker hver eneste dag. Politietaten står midt i gjennomføringen av tidenes politireform. Politiets fellesforbund støtter oppunder Nærpolitireformens intensjon om å styrke arbeidet med forebygging, etterforskning og beredskap i politiet. I utvalgets utkast til anbefalte/foreslåtte regelverksendringer og organiseringsendringer må det være tilrettelagt for definerte roller, og fortsatt god samhandling mellom politi og påtalemyndighet, kommunene, og andre aktører.

Avkriminalisering – Ikke legalisering

Avkriminalisering er dessuten et ord som for mange konnoterer legalisering. Her har rusreformutvalget en svært viktig oppgave med å føre ei tydelig linje på nyansene mellom avkriminalisering og legalisering. Bruk og salg av narkotiske stoffer er fortsatt ulovlig. Allmennhetens oppfatning av rusreformen vil bære preg av rusreformutvalgets arbeid og anbefalinger, og Politiets fellesforbund maner til god og tydelig kommunikasjon i prosessen. Denne oppfordringen gjelder spesielt for barn og ungdom.

³ FNs Verdenserklæringen For Menneskerettigheter

I Portugal har man redusert overdosedødsfall gjennom en overgang til helsesektoren, men samtidig har det ført til tre-fire ganger høyere bruk av cannabis blant 15- og 16-åringer enn i Norge.⁴ Bruk og salg av narkotiske stoffer er og bør forbli ulovlig.

Politiets etterforskningsevne

Når narkotikapolitikken overføres fra justis til helse vil dette innebære nye utfordringer. Dersom lovgivningen for bruk og besittelse flyttes fra strafferetten til sivilretten, og narkotikabruk i fremtiden gjøres ulovlig gjennom straffebestemmelser i f.eks. legemiddeloven, må visse forutsetninger være på plass. For Politiets fellesforbund må politiets mulighet til avdekking av samfunnsskadelig oppførsel ivaretas. Rusreformutvalget sitt mandat inneholder spesifikke anmodninger om å se til Portugals gjennomføring av lignende reform, og her har politiet fortsatt en helt sentral rolle 'avdekkende' instans.

Politiets hjemler for etterforskning bakover i forsyningskjeden må sikres. Hvis 'bruk' og 'besittelse' av narkotiske stoffer flyttes fra strafferetten til sivilretten står politiet i fare for å miste de hjemlene man i dag behøver for å iverksette etterforskningsskritt. Eksempler på dette kan være å undersøke elektroniske spor, eller ransake mulige gjerningsmenn og andre som blir avholdt for bruk og besittelse av ulovlige narkotiske stoffer.

Politiets evne til å forebygge, etterforske og påtaleavgjøre organiserte nettverk og kriminelle bakmenn må ikke gjøres vanskeligere ved å fjerne/flytte hjemler fra lovgivningen. Samfunnskostnaden for en svekkelse i politiets evne til å etterforske og avdekke vil være enorm.

Tvangsmidlene til politiet, som hovedsakelig omtalt i Straffeprosesslovens fjerde del, er viktige redskap i kampen mot blant annet organisert narkotikakriminalitet. Politiet kan f.eks. ha som mål i etterforskning å avdekke forhold som har betydning for barnevernet, og deres prosess. Dersom dagens metoder blir omdefinert, kan politiets avdekkende evne i narkotikasaker bli forringet, som igjen vil ha skadevirkninger for samfunnet.

⁴ Folkehelseinstituttet, forsker Ellen Amundsen, Verdens Gang, 17. desember 2017

Politiets rolle er først og fremst å forebygge kriminalitet, og dersom politiet mister tilgangen til verktøyene i politiloven og straffeprosesslovens fjerde del, vil politiets evne til å jobbe forebyggende innen narkotikasaker bli svekket. Etterforskningen av organisert narkotikakriminalitet, og muligheten til å avdekke bakmenn og kjerneledd, vil bli svekket. Dette mener Politiets fellesforbund vil være uheldig, og i motstrid til Norges folkerettslige forpliktelser i.e. FNs narkotikakonvensjon.⁵

Utvalget må vurdere denne utfordringen, og se på hvordan lovverket innrettes slik at kriminelle nettverk ikke får større spillerom. Det er bred politisk støtte til at det arbeidet skal styrkes, ikke svekkes.

Oppsummering

Politiets evne til å avdekke og bekjempe kriminalitet og det forebyggende perspektivet, da spesielt mot de yngre generasjonene, må ilegges den største viktighet.

Politiets avdekkende rolle i fremtiden, og det sterke forebyggende fokuset, er helt i tråd med regjeringsplattformen og politireformens intensjon. Rusreformen må ikke gjøre det vanskeligere eller mer komplisert å fortsette det gode samspillet mellom politi, barnevern, kommune, og andre aktører, som jobber for samfunnets interesser.

Politiets fellesforbund vil følge arbeidet til rusreformutvalget, og komme tilbake med utfyllende faglige innspill i den videre prosessen.

Med ønske om et godt arbeid videre,

Sigve Bolstad, Forbundsleder
Politiets Fellesforbund

Morten Alexander Mossin
Politisk rådgiver

⁵ Lovdata, Den alminnelige narkotikakonvensjon, St.prp.nr.51 (1966–1967), Innst.S.nr.200 (1966–1967), Stortingsvedtak 6. juni 1967